

[Lars P. Jensen.]

kun leverancer af mindre mængder. Bestemmer så den lille leverance til tredieland automatisk hjemmemarkedsprisen? Hvis vi af det, vi producerer, eksporterer 25 pct. til andet- og tredieland, og de 75 pct., altså den store mængde, bliver brugt på hjemmemarkedet, vil så de 25 pct., der bliver eksporteret, automatisk regulere hjemmemarkedsprisen? Hvis det ikke er tilfældet, vil jeg gerne spørge, hvilke organer der regulerer disse priser.

Dernæst har jeg nogle bemærkninger om det forslag til prislov, der er til behandling her i dag. De sidste gange, prisloven har været til revision her i rigsdagen, har jo så afgjort afviklingslinien været fremherskende, dels fordi priserne udefra var stabiliseret eller havde faldende tendens, dels fordi forsyningerne var blevet bedre og dermed vareknapheden svindende, hvilket gav sig udtryk i en lempelse af § 8 og i administrationen af § 13.

Jeg er tilfreds med, at det i bemærkningerne til lovforslaget er understreget, at der ikke kan være tale om lempelser under de givne forhold, men tværtimod snarere om skærper. Prislovens væsentligste paragraffer er unægtelig § 8 og § 13 og endvidere også § 10 og § 11. § 8 har altid været den mest omstridte af alle paragrafferne; den indeholder almindelige bestemmelser, som alle varegrupper er underkastet og skal rette sig efter.

Når nu det samlede priskontrolråd har indstillet, at loven forlænges uforandret, og ministeren har fulgt denne indstilling, må jeg forstå det således, at priskontrolrådet i sin administration af loven i den kommende tid for at hindre, at genanskaffelsesprincippet, som rådet selv siger i sin skrivelse — jeg beder om formandens tilfaldelse til her og i det følgende at komme med et par citater —, vil medføre

„fare for hævnning af vore priser til et niveau, som det kan blive vanskeligt at komme ned fra“, vil gøre mere brug af § 13 for, som skrivelserne udtrykker det, at

„kunne sikre, at prisfastsættelser indenfor erhvervsområder, hvor der er fare for væsentlige prisstigninger, sker på grundlag af omkostninger ved indkøb og rimelig avance“.

Det vil med andre ord sige, at man i fremtiden under de givne forhold vil gøre mere brug af § 13 til at fastsætte maksimalavancer og maksimalpriser. Nu er det

jo ikke altid tilstrækkeligt blot at fastsætte maksimalpriser og maksimalavancer. Det afhænger i høj grad af, hvornår disse maksimalavancer og maksimalpriser bliver fastsat, og det er også afgørende, hvor længe de bibeholdes, om de ophæves for tidligt eller — jeg havde nær sagt, måske for sent.

Vi har jo af det materiale, priskontrolrådet lod indsamle omkring maj måned for at konstatere, om der efter ophævelsen af forskellige prisbestemmelser var sket forhøjelse af avancerne, set, at dette var tilfældet, og jeg går ud fra, at den højtærede minister vil stille dette materiale til udvalgets rådighed. Man må jo tage i betragtning, at en væsentlig del af disse avancebestemmelser efterhånden er blevet ophævet. Vi havde således pr. 1. januar 1948 259, medens der nu kun er 50 tilbage. Men selvom der er fastsat maksimalavancer eller maksimalpriser, er det ikke altid, disse er rigtige. Den for nylig fastsatte maksimalpris på kaffe er således faldet mig noget for brystet, idet der ved salg til detailhandler af rå kaffe er fastsat en pris af 9 kr. 24 øre, men ved salg til detailhandler af brændt kaffe 11 kr. 92 øre, altså en difference på 2 kr. 68 øre, hvilket i procenter er en difference på 29, som skal være udtryk for, at der på kaffen under dens videre vandring og forvandling fra rå til brændt kaffe menes at finde et svind sted på 29 pct. Jeg ved af erfaring, at dette svind er for stort ansat; det ligger omkring 20 pct. Der ligger derfor i denne maksimalavance en skjult fortjeneste, som det ville have været rigtigere at give udtryk i en lavere pris ved salg til forbruger.

I § 8, stk. 2, står der, at såfremt konkurrencen er tilstrækkelig virksom til at sikre en fri prisdannelse, kan prisen ikke anses for urimelig. Men her ligger der unægtelig et stort problem. For hvad er virksom konkurrence? Det vil vel nok blive tolket på forskellig måde fra forskellige sider.

Man hævder fra visse sider, at når der er varer nok, når markedet er dækket, er der ikke noget problem — så ordner konkurrencen det videre fornødne. Jeg er ikke enig i denne tolkning, thi selvom prisloven blev ophævet, ville der tilbage blive stående et net af private prisaftaler og konkurrencebegrænsende bestemmelser — uanset om der er varer nok eller ej; så længe vi ikke effektivt sætter ind imod dette, får den virkelig virksomme konkurrence trange,